

نظریات روابط بین الملل برای قرن ۲۱

گردآوری ماد تین گریفیتس

ترجمه دکتر حامد روشن پاشا

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

عنوان و نام پدیدآور	نظریات روابط بین الملل برای قرن ۲۱ / گردآوری: صاحب: ویراستار: مارتین گریفیتس؛ ترجمه حامد
مشخصات نشر	تهران: آوای هنر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۳۹۵ ص.
شابک	978-600-986020-3
وضعیت فهرست نویسی	فهرست شده
انواع سند	عنوان اصلی: 2007, an introduction to international relations theory for the twenty-first century
موضوع	روابط بین المللی - فلسفه International relations - Philosophy
رده افزوده	گریفیتس، مارتین، ۱۹۶۱ - م.
شماره افزوده	Griffiths, Martin
نثر و افزوده	روشن چشم، حامد، ۱۳۶۶ - مترجم
ردیفی شده	۱۳۹۷، ۵/۲۰۲۰ JZ
رده بندی ر. ت. س.	۳۲۷/۱۰۱
شماره کتابشناس ملی	۵۱۴۰۵۷۱

نظریات روابط بین الملل برای قرن ۲۱

گردآوری مارتین گریفیتس

ترجمه دکتر حامد روشن چشم

ناشر: انتشارات آوای هنر

صفحه آرایی: کوروش سلطانزاده

چاپ اول: ۱۳۹۷، شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۶۰۲-۰-۳

تلفن: ۰۹۳۹۲۰۹۵۲۲۵

پست الکترونیکی: K_soltanzadeh1962@yahoo.com

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

فصل اول: دیدگاه های جهانی و نظریه روابط بین الملل	۱۱
فصل دوم: واقع گرایی (رنالیسم)	۴۱
فصل سوم: لیبرالیسم بین المللی	۷۱
فصل چهارم: مارکسیسم	۱۰۵
فصل پنجم: نظریه انتقادی	۱۳۱
فصل ششم: سازه انگاری	۱۷۰
فصل هفتم: مکتب انگلیسی	۲۰۱
فصل هشتم: پسا ساختارگرایی	۲۳۷
فصل نهم: فمینیسم	۲۷۱
فصل دهم: پسا استعمارگرایی	۳۰۰

۳۳۵ فصل یازدهم: نظریه تشکیل دولت

۳۶۵ فصل دوازدهم: اقتصاد سیاسی بین المللی

۳۹۶ فصل سیزدهم: جهان بینی و نظریه سیاسی بین المللی

۴۲۷ کتابنامه

www.ketab.ir

مقدمه مترجم

نظام بین الملل نشان دهنده مجموعه روابط و تعاملات دولت ها در ابعاد گوناگون است. از این رو، نظام بین الملل بیش از آنکه بیانگر حضور انسان ها در عرصه تحولات و توسعه نظم بین المللی باشد، نشان دهنده تقویت حضور بیش از پیش واحدهای دولتی در نوعی از کنش های رقابتی با یکدیگر است. با این حال این نظام به یک صورت باقی نمی ماند و همه های گوناگون بر اثر رخدادهای مختلف بین المللی از جنگ گرفته تا اقتصاد سیاسی دچار تغییر و تحول می شود. این تحولات و روکردهای جدیدی در صحنه بین المللی ایجاد می کند، سیاهی اساس دولت ها را به زیر کشیده و چشم اندازهای توسعه اجتماعی را در نظم بین المللی پیگیری می کنند.

نظریات روابط بین الملل مجموعه ای از گزاره های برای معنادار ساختن این رفتارها و تعاملات بین واحدهای آن هستند. یک نظریه علاوه بر برخورداری از شاخص های علمی شناسی، معرفت شناسی به روش ها و معنای بکار رفته در آن توجه دارد. به عبارتی بهتر، هر نظریه نظام معنا سازی و شکل دهنده به فضای ذهنی بشمار می رود. دو دیدگاه عمده در این خصوص وجود دارد. ابتدا اینکه نظریات بین المللی برگرفته

شده و متأثر از رفتارهای دولتی در ساختار نظام بین الملل می باشند، توجه عمده این نوع نگرش به واقعیت های شکل گرفته در جهان دولت ها که بر اساس نوعی دیدگاه بدبینانه به بشر و رقابت میان آنها توجه دارد. واقع گرایی و انواع آن، مارکسیسم، کارکردگرایی در کنار رویکرد اقتصاد سیاسی در این نگاه طبقه بندی می شوند. نگرش دوم به مجموعه نظرات متفکران و تغییر در نگرش را مطالعه میان دولت ها می پردازد، این نوع نگرش به توانمندی و اهداف غیر از دولت و توجه به انسان با ذات تعالی توجه دارد که عمدتاً چشم انداز آرمان خواهی، تحول گرا در روابط بین الملل، یگیری می کنند. عمده رویکردهای آرمان خواهی، فمینیسم، انتقادی و پست مدرن بر این مدار واقع شده اند.

از طرفی دیگر نوع نگاه به روابط بین الملل را می توان بر اساس روش شناسی به چهار قسم، پوزیتیویسم انتقادی، پست مدرن و گسسته طبقه بندی کرد. نگاه پوزیتیویسم که بر اساس اثبات گرایی است، به مشاهده پدیده های بین المللی و طبقه بندی آنها بر اساس آنچه که رخ داده است و عمدتاً با اندازه گیری و مقایسه درهم آمیخته می شود. جمع آوری دقیق اطلاعات کمی بر اساس روش های ریاضی و تحلیل های

آماري همچنين آزمایش های دقیق و تعمیم یافته ها از جمله شاخص های اصلی این نوع نگاه است.

نگرش انتقادی که منشاء آن از مکتب فرانکفورت است و چپ نو نیز می نامند، به نوع ارتباط در نظام بین الملل بخصوص به درک مفاهیم مشترک تاکید دارد. عبور از هرگونه شاخص های که مانع از آزادی و تصلب نظری در توسعه ارتباطات می شود، هسته اصلی این نگرش به شمار می رود. نگرش انتقادی به شکل گیری پدیده های بین المللی ناشی از خواست واحدها و تولید معنا توجه دارد، و واقعیت ها را امری پسین و شکل پذیر می داند که بازیگران می توانند آن را بوجود بیاورند، هرمنوتیک درون فهم نیز ارتباط نزدیکی با این نگرش دارد، و در نظام بین الملل رهایی از هرگونه سلطه و تاکید بر شکل گیری ساختارهای غیر اقتدار آمیز به منظور توسعه آزادی و خواست واحدهای سیاسی را در نظر می پروراند. رویکرد فمینیستی و مکتب انگلیسی نیز بر این مبنا قرار داشته و به دنبال شکل دادن به نظم بین المللی بر اساس مجموعه روابط تحول پذیر و غیر اقتدار آمیز در نظام بین الملل هستند.

چشم انداز پست مدرن در هستی شناسی، معرفت شناسی و روش شناسی شکاف اساسی با دیگر چشم اندازها دارد. این

نگاه شکل گیری هرگونه واقعیت و پدیده را نوعی فهم و ساخت بر اساس کارگزاران برای هدفی خاص ارزیابی می کند. هیچ گونه معرفت شناسی از پیش تعیین شده را برای شناخت به رسمیت نمی شناسد و از مجموعه ای از روش های کسب و فهم بخصوص هرمنوتیک و زبانی برای شناسایی واقعیت ها و تحلیل آنان بهره می برد. پست مدرن، بیش از آنکه به روش های گسترش یافته ذیل اندیشه مدرن و عقلانیت ابزاری متمرکز شود، از این نوع نگاه فاصله گرفته و مشکل اصلی شناخت علمی را جهت دور و هدایت رویکرد مدرن از نظام بین الملل می داند. از این جهت ساختار شکنی، تبارشناسی، دیرینه شناسی در کنار تحلیل گفتمان روش های پسامدرنیسم ذیل این نوع نگاه قرار می گیرند.

چشم انداز گسسته به بهره گیری قطعی از این چشم انداز ها متمرکز است. بر اساس این نوع نگاه، هر پدیده دارای ابعاد مختلفی است که بخشی مربوط به امور اجتماعی و واقعیت ها بوده و بخشی ناشی از فهم مشترک و اعمال زبان شناسی است و برخی ابعاد متناقض و نیازمند ساختار شکنی هستند. چارچوب به صورت گسسته و قطعه قطعه پدیده های بین المللی را تحلیل و بر اساس نوعی وجه مشترک بهم پیوسته انسجام اصلی را به آن می بخشد.

کتاب نظریات روابط بین الملل برای قرن بیست و یک، که توسط مارتین گریفیتس گردآوری شده است، به چشم اندازهای نظری گوناگون که در قرن بیست یکم حائز اهمیت بودند توجه دارد. این کتاب که به صورت مجموعه ای از مقالات گردآوری شده و هر فصل توسط یکی از اندیشمندان بر اساس تخصص خود به رشته تحریر درآورده است. نکته ای که بایستی در این کتاب به آن دقت نمود، کثرت نظری است که گاهی در تقابل با یکدیگر قرار دارند و بعنوان مناظره های بین المللی مطرح هستند. شرایطی دیگر، شرایط بین المللی قرن ۲۱ است که پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی نظم جدیدی را در حال شکل دادن است. قرن ۲۱ با فروپاشی ساختار دوقطبی بین المللی و آغاز قدرت یابی واحدهای جدید بین المللی است که در این رستا نیازمند نظریات جدید و توسعه یافته نسبت به آن هست.

یکی از اتفاقات مهم که در خلال قرن ۲۱ به وقوع پیوست، گسترش فرآیند جهانی شدن و سربرآوردن واحدهای جدید بین المللی از جمله نهادهای بین المللی غیر دولتی که تاثیر مهمی بر مناسبات بین الملل و کاهش قدرت دولت ها در نظام بین الملل داشته است. علاوه بر این تحولات پدیده های بین المللی تنها محدود به جنگ ها و ائتلاف های نظامی نبوده و مسائل

جدید مانند محیط زیست، امنیت غذایی، حقوق بشر، توسعه انسانی، بحران آب و غیره مطرح است که نیازمند عزم جهانی برای مقابله با آنان می باشد. بر این مبنا، پس از رهیافت های اقتصادی در روابط بین الملل اکنون محیط زیست و توسعه انسانی در صدر تعاملات قرار دارد.

کتاب حاضر، مجموعه چشم اندازهای نظری را به منظور بررسی و تحلیل معادلات بین المللی در قرن ۲۱ در اختیار محققین، دانشجویان و اساتید دانشگاه قرار می دهد و امید آن می رود که نتایج مفیدی برای توسعه رشته علوم سیاسی و روابط بین الملل در کشورمان قرار گیرد. از این رو، هرگونه انتقاد و پیشنهاد برای بهبود کتابی ها در ترجمه این کتاب را با آغوش باز پذیرا هستم و امید تنالی به پیشرفت روزافزون را برای خوانندگان محترم دارم.

دکتر حامد روشن چشم

۱۳۹۷/۰۱/۰۶